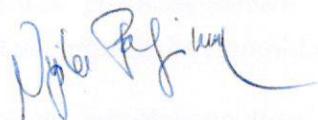


Esélyegyenlőségi szószóló beszámolója

2020

Készült: Budaörs, 2020. november



Nyikes Fatime

esélyegyenlőségi szószóló

Előszó:

Szószóló a feladatait az esélyegyenlőség megvalósítása érdekében a Szociális Munka Etikai Kódexében meghatározott szakmai és etikai normák szerint végzi.

Alapvető célja, hogy munkája során az általa nyújtott szolgáltatások megkülönböztetés nélkül elérhetőek legyenek minden kliens számára, megteremtve a lehetőséget a hátrányos helyzetű társadalmi személyek, csoportok részére a hozzáférési esélyeik javítására. Ennek érdekében arra törekszik, hogy elfogultságtól mentesen lépjen fel minden megkeresés ügyében, elhárítson, kiküszöböljön és elkerüljön minden olyan befolyásoló tényezőt, amely az ilyen irányú munkavégzését gátolja.

Az esélyegyenlőségi elvek érvényre juttatása érdekében célja a szociális területen tevékenykedő intézményekkel, szervezetekkel és szakemberekkel való kapcsolatfelvétel és -tartás, hogy hálózatként együttműködjenek a társadalmi problémák megoldása érdekében. Ehhez szakmaközi egyeztetéseket, fórumokat, programokat szorgalmaz a hatékony együttműködés érdekében, melyben fontos szerepe van a bizalom, a tolerancia, az elfogadás erősítésének és a közösségfejlesztésnek.

A szószóló elősegíti, hogy a társadalmi változások a kliensei számára a szabadság és a társadalmi igazságosság elve alapján érvényesülhessen, a beavatkozása révén pedig a rászorulóknak a társadalmi környezetükkel is fokozottabban kapcsolatba kerülhessenek és igényeik és kéréseik eljuthassanak a város döntéshozatali szervéhez érdekeik kellő képviselésével.

Az esélyegyenlőség esetleges hiányát tapasztalva a szószóló a helyzetfelismerés és problémafeltárás után javaslatot tesz a helyzet megoldására.

Az esélyegyenlőségi elvek érvényre juttatása érdekében a szószóló fokozottan ügyel az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre.

Sérülékeny csoportok Budaörsön és a területekhez kapcsolódó észrevételek, megkeresések:

Ezt az évet a kialakult vírus helyzet hatása rendhagyóan alakította. A tavaszi és őszi korlátozások gyengítették a személyes kapcsolatokat és a mindennapokban is erős változásokat indukált.

A figyelem fókusza a helyzetkezelésre csoportosult át. Erősen átíródtak a feladatok és elsőbbséget élvezett a vészhelyzeti ellátás módszertanának kidolgozása és megvalósítása.

A szociális szférára nagyobb teher hárult, nagyobb költség átcsoportosítást igényelt az idősek és krónikus betegek, valamint a fogyatékkal élő személyekről való gondoskodás. A családok mellé be kellett lépnie az ellátórendszernek.

A szociális ellátórendszerrel kialakult kapcsolat mentén igyekeztem figyelemmel kísérni a folyamatokat. Tapasztalataim szerint a város ismét kiemelkedő módon oldotta meg a helyzet megkívánta feladatokat. A vészhelyzet idején az egészségügyi rendszer és az oktatás átalakítása új struktúrát kívánt meg. A támogató szolgálat munkatársai a zöld számon bejelentkezett idős, beteg emberek számára a bevásárlásban, gyógyszerkiváltásban segítettek a szállítások helyett. A családsegítő és gyermekjólét szakemberei hivatalos ügyintézéseket végeztek a kliensek otthonában, az online oktatás alatt a hátrányos helyzetű gyermekeknek eszközöket szereztek be és segítettek a tanulásban, hogy ne maradjanak le társaiktól. Az összezárttság miatt több családon belüli krízist kellett megoldani. Az önkormányzat szociális osztálya a jövedelmüket elvesztő rászorulóknak nyújtott anyagi támogatást.

Az időseknel a napi háromszori étkezés, otthonukban történő, ingyenes kiszállításával csökkentették a fertőzés veszélyt.

A GYEJÓ vezetőváltása miatt az átállás több személycserét is igényelt, de megnyugtatóan alakul a szakmai team összekovácsolódása, ami kulcs fontosságú egy ilyen komoly szakmai munka esetében.

Gyermekek és fiatalok:

Az előző ciklusban a fiatalok devianciájával kapcsolatosan érkezett hozzám jelzés és igény a területhez kapcsolódó szakmai munkaáttekintésére. Több panasz jutott el hozzám a fiatalok alkohol- és drogfogyasztásával kapcsolatban, valamint az agresszív viselkedés erőteljes megjelenésére vonatkozóan. Ezek a tünetek az oktatási kereteken belül is megjelennek, de az iskolai kötelezettségek utáni szabadidőben még inkább tetten érhetők.

Megkerestem a gyermekjóléti szolgálat munkatársait, akik megerősítették a probléma jelenlétét a városban. Leginkább azon gyermekeket érinti jobban, akik szülői háttére elhanyagoló, vagy labilis, esetleg elkerülő viselkedéssel reagáló, vagy egyenesen tagadó. Az utóbbi esetekben szinte lehetetlen a beavatkozás és az érdemi segítségnyújtás. Főként, ha a fiatal már betöltötte a 18. életévét és már nem tartozik a gyermekjóléti szolgálat hatásköre alá.

Egyik megkeresésem egy társai által többszörösen abuzált kislány osztálytársától érkezett. Az intézményben, vagy a nyílt utcán zajló verekedések nyugtalanítóan hatnak a tanulmányaikra figyelni igyekvő iskolatársakra. A gyermekjólét munkatársai az iskolai szociális munkással megnyugtató eredményt értek el. Az említett bántalmazott gyermek új iskolába került, bár a bántalmazó szülői passzivitás okán szoros tanári figyelem mellett, de végül továbbra is ugyanazon iskolába jár. A szociális munkás egy 6 alkalmas érzékenyítő programot vitt az érintett közegbe, a hasonló esetek elkerülhetőségének prevenciójaként.

A Gyermekjóléti Szolgálat szakmai vezetőjének véleménye szerint hiányzik az utcai szociális munka a városból. A budakeszi központ (Híd Szociális, Család és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat feladata, ellátási kötelezettségei közé tartozik az utcai szociálismunkás intézményének kiépítése, mely megkönnyítené a különböző problémával, devianciával küzdő gyermekek és fiatalok megsegítését, személyes kapcsolat kiépítésén keresztül. Ebben az esetben is hozzáadhatna az eredményességhez a szubszidiaritás elvének megvalósulása. Oda kell menni, ahol a probléma manifesztálódik, csekély esélyt jelent az intézményeken belül várni az érintettek jelentkezését.

A problémával élő fiatalok vagy nem ismerik fel az életvitelük problematikáját, vagy nem tudnak, vagy mernek segítséget kérni, főként hivatalos szervtől. A szülői beavatkozás nélkül a szakembereken múlik az eredményesség - el tudják-e érni a célcsoportot?

A szenvedélybetegségek kezelésére együttműködés áll fenn a RÉV szolgálattal a XI. kerületben. Látogatást tettem a szervezetnél, ahol egy teljes team állt rendelkezésemre a kérdéseim megválaszolását illetően, azonban átütő megoldást nem tudtak kínálni a budaörsi esetekkel kapcsolatosan, annak ellenére sem, hogy hosszú ideig kirendelt szakemberük rendszeresen megtalálható volt ügyeleti szinten a családsegítő irodában. Ennek az együttműködésnek a megújítása most van folyamatban.

Összegezve:

Fontos lenne, - ahogy a vírus helyzet engedi - folytatni a gyermekvédelmi kerekasztal munkáját, ahol egy fórumon jelen vannak a terület minden szegmensének képviselői a hatékonyabb és gördülékenyebb intézkedésekért.

Javaslom olyan akciókat szervezni, ami a prevencióra nagyobb hangsúlyt fektet és az akut probléma kezeléséhez is ad iránymutatást és kezdeményezőkézséget.

Egy saját városi státuszú utcai szociális munkás hangot adhatna a problémáról, felhívhatná a figyelmet akár saját példán keresztül is arra, hogy lehet máshogyan is szabadidőt eltölteni, vagány életvitelt kiépíteni, ami nem romboló. Ehhez lehetne egy olyan helyet indítani, ahol minden du. elérhető a szociális munkás, aki inkább barát és klubvezető, mintsem merev intézményesített szakember. Egy ilyen hely létrehozása a városban, amit magukénak éreznek a fiatalok, már régóta fel-fel bukkánó téma. Amennyiben a Tanoda lehetőséget kap átköltözni a lakótelepre a megüresedett helyiség alkalmas lehet egy ilyen fajta közösségi tér kialakítására. Eredményes akció lehet egy ilyen komplex projekt a város nehéz fiatalsága körében.

A RÉV szolgálat közvetlen feladata is lehetne egy prevenció csoport indítása a témában, a kapcsolat kiépítése érdekében. Ha kicsit tudnak oldódni a gyerekek, fiatalok, lehet, hogy szívesebben kér segítséget egy Budapesten működő szervezettől.

Az erősödő addiktológiai problémák szükségessé teszik gyermek addiktológus jelenlétét a városban, úgy, mint a fokozódó stressz jelenléte már a gyermekeink életében a gyermek pszichiátriai szakorvos rendelőt is Budaörsön.

Gyermekek:

Fontos, hogy a felnövekvő generáció egészségesen tudjon fejlődni, egészséges felnőttek váljanak belőlük. Ennek érdekében szükséges időben felmérésük és állapotuknak megfelelő fejlesztésük biztosítása. Sok esetben a magatartászavar hátterében funkcionális probléma áll, vagy olyan rejtett betegség, melynek diagnosztizálásának elmaradása miatt jelenléte a magatartási jegyekben mutatkozik meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekek száma sajnos egyre növekvő tendenciát mutat, ami az óvodai nevelés idejére eső korai fejlesztés óriási jelentőségét még inkább felértékeli a fejlődésük jövőre gyakorolt hatása miatt.

Egyre több az ADHD és az autizmus diagnózisa, valamint egyéb figyelem és magatartás zavaros gyermek. Említeni sem szükséges mennyire fontos a későbbi, deviáns viselkedési minta megjelenése szempontjából és azok társadalmi hatásairól, a megfelelő foglalkozás és fejlesztés, nevelés ezeknél a gyermekeknél.

Bizonyos fejlesztésekre kizárólag gyógypedagógiai végzettséggel rendelkező fejlesztő tanár alkalmazható és nincs kellő számban a terület igényeit kielégítő szakember.

Probléma még a nagy létszámú csoportok az óvodákban. A Rózsa utcai tagóvoda 13 fős integrált csoportja egy modellértékű működés.

A 0-6 éves kor közötti időszak korai fejlesztése - mindezen problémák és nehézségek ellenére - magas minőségben valósul meg a városban. Ennek az oka Budaörs városának példaértékű szemlélete, mely révén a pedagógusait anyagi és továbbképzéseken keresztül szakmai támogatásban is részesíti.

Mivel a városvezetés a központi elvonások ellenére is fontosnak tartja a korábbi színvonalon teljesíteni feladatellátási kötelezettségeit, - még ha ez nagymértékben terheli is a költségvetést -, fontos, hogy a város akár saját erőből megoldja a szakemberhiány sürgető problémáját, főként, hogy szeptember 1-től megvonták a mentességet bizonyos készségbeli akadályozottság esetében. Tehát több fejlesztéssel kell a gyermekeket szintre hozni, de - mivel személyi bővítés nem történt - ugyanannyi humánerővel mint eddig.

Összegezve:

- szerencsés lenne legalább két gyógypedagógust felvenni a városnak a további igények kielégítésére,
- kis létszámú csoportokat létrehozni a Rózsa utcai mintára. A jelenlegi humánerő nem tud nagyobb kapacitást a területre fordítani, de a színvonalas fejlesztő munka megalapozásához szükség lenne e terület bővítésére.

Időskorúak:

A Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség Idősek Otthona kapacitás növelő, valamint akadálymentesítő beruházása a város támogatásával napjainkra már elkészült. Ez egy olyan minőségi és mennyiségi fejlesztés, melyre méltán lehet Budaörs büszke.

A férőhelyek száma 30 fővel növekedett. Sajnos azonban a szükségletet ez a szám sem tudja lefedni. Egyre fokozódó problémát jelent az idős demensek elhelyezése. Az időskorúak anyagi lehetőségeihez képest elérhető otthonokban hosszú hónapos várólista miatt a családokra olyan teher hárul, ami felemésztheti tartalékaikat. Kevés az idősgondozás férőhelyeinek száma a megnövekedett igényekhez képest. Sajnos ezt még tovább nehezíti, hogy a demencia is egyre gyakoribb kórkép az idősök körében, ami visszafordíthatatlan és gyógyíthatatlan folyamata a leépülésnek. Megfelelő ellátás és foglalkozás mellett lassítható, de az idő előrehaladtával állandó felügyeletet igényel. A családok leterheltsége mellett a mai modern társadalomban nem, vagy csak nagy áldozatok révén tudják az idős, beteg emberek ellátását otthon megoldani, az emberi méltóság szem előtt tartásával.

Megkeresés érkezett a Clementis László utcai gondozó központ épületének állapotával kapcsolatosan. A régi építésű ingatlan aládúcolt állapota veszélyezteti az ellátás biztonságát. Sürgető lenne az épület felújítása. A korszerű és minden igényt kielégítő nyugdíjas ház mellett az életveszélyesnek ítélt idősök napközije között óriási a kontraszt.

Szerencsés lenne előtérbe hozni e probléma orvoslását városunkban.

Egészségkárosodással és fogyatékossgal élő személyek:

Az alapellátási kötelezettségen felül a város olyan szakellátási formák finanszírozását is vállalta, melyek esetenként civil szervezeteken keresztül valósulnak meg.

Így támogatást élvez a Mozgáskorlátozottak Budaörsi Egyesülete, a Buláke és a Seneca Alapítvány is, és megállapodást kötött az önkormányzat a szenvedély betegek alacsonyküszöbű ellátásra a Katolikus Karitással is. A hajléktalanokat a Magyar Máltai Szeretetszolgálat látja el. A Fészek Gyermekvédő Egyesület átmeneti gyermekotthont tart fenn krízisbe került 0-18 éves korú gyerekek számára. Indokolt esetben édesanyákat is befogadhatnak.

Támogató szolgálat fenntartása nem kötelező települési szinten, ennek ellenére a város feladatának érzi annak működtetését, így a fel nem sorolt célcsoportok irányába is biztosítja a szükséges szolgáltatásokat.

A pszichoszociális fogyatékossgal élők ellátása igényelne nagyobb kapacitást. Sajnos, semmilyen nappali ellátás nem biztosít megoldást ennek a célcsoportnak, illetve hozzátartozóinak. A klinikai ellátás szünetében hasznos lenne valamilyen segítség a családsegítő szakemberein túl, mivel nagyon megterheli a családokat, ha magukra maradnak problémáikkal. Főként, hogy a törvényi szabályzás is akkor enged beavatkozást, ha a beteg maga érzi és jelzi a segítség igényét. Ez azért nehezítő tényező, mert általában nincs betegségtudat az ilyen diagnózisokkal élő személyeknél.

A társadalmi, vagy vagyoni helyzetük miatt hátrányos helyzetűek, valamint családi állapotuk miatti hátránnyal küzdők:

Ellátásuk a hivatal szociális osztályán és a helyi családsegítő, és gyermekjóléti szolgálaton keresztül valósul meg. Az önkormányzati tervek szerint a két intézmény összevonásra került - földrajzi értelemben -, azaz a GYEJÓ új épületbe került át, a családsegítő közvetlen szomszédságába.

A Szociális Iroda szemlélete, mely szerint senkit nem lehet ellátás nélkül hagyni a városban, más településekhez képest nagyobb biztonságot teremt a nehezebb sorsú családoknak. A szociális transferek mind mennyiségben és minőségben, mind a tartalmukra és a támogatási összegekre vonatkozóan túlmutatnak az önkormányzati kötelezettségeken. Az idei évben - a súlyos központi elvonás ellenére - emeltek a jövedelemhatár küszöbön, valamint a lakhatási támogatások tételén, ami szintén nem kötelező előírás szerinti juttatás.

Az intézkedés a Budaörsre is begyűrűző lakhatási válságra, az egyre súlyosbodó, országos problémára, igyekszik reagálni. Az ugrásszerűen megnövekedett lakásárak, valamint az ennek következményeként felugró albérletárak, amit magával von a piac szélsőséges változása, sok családnak ellehetetleníti a lakhatását. Főként a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű családokat sújtja és sodorja létbizonytalanságba.

Ez független társadalmi jelenség, de sajnos még Budaörs városának a példaértékű támogatás kiutalása sem tudja megoldani az egyre markánsabb probléma felszámolását. Erre központi stratégiával kellene választ keresni, állami feladatvállalás szintjén, mivel a várostól történő elvonás jelenleg nagyobb keretet nem enged erre a területre fordítani.

A Vöröskereszt és a Máltai Szeretetszolgálat jelenléte a településen további biztosíték e terület sérülékeny tagjai számára. Kapcsolattartással igyekszem lehetőséget teremteni az észrevételek artikulálására, az észrevételek és építő javaslatok megfogalmazására.

Nemi, etnikai, vallási, nemzetiségi alapon történő hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomásom. Női vezetőként sem tapasztaltam hátrányt, sőt városszerte is számtalan nő tölt be jelentős vezető pozíciót.

Aggasztó, hogy egyre emelkedik a bántalmazott nők száma Budaörsön. A szaporodó erőszakos cselekedetek egy eddig háttérben lévő célcsoportra irányítja a figyelmet. A családsegítő szakemberei az akut fázisban az OKIT-on (Országos Kríziskezelő Információs Telefonszolgálat) keresztül tudnak segítséget kérni klienseik számára, viszont nincsenek közvetlen kapcsolatban anyaotthonnal és nem áll rendelkezésükre eszköz a visszaérkezett nők biztonságos elhelyezésére. Sok esetben így visszakerülnek a bántalmazóhoz, a beavatkozás nem éri el a célját, sőt, lehet, hogy megkísérelt intézkedés táplálja a bántalmazás talaját.

A városban, térségben élő nemzetiségi csoportok is képvisellel bírnak a kisebbségi önkormányzatok működésével. Kulturális programjaik integrálódtak a város életébe színesítik azt és egyfajta szemléletformáló hatású együttéléssé értek össze.

A megújult cigány önkormányzat közreműködésével, így e célcsoport is megjelenik e palettán és hatékonyabb jelenléttel tudják érdekeik képviselését ellátni.

A társadalmi előítéletesség még Budaörs városában is tetten érhető, fontos a szemléletformálás e területek irányába is, hasonlóan, mint a fogyatékos emberekkel történő természetes együttélés kialakulásáért.

A Budaörsi Tanoda több hátrányos helyzetű, akár nemzetiségű, cigány származású gyermek felkarolásával a fent említett célokért dolgozik. Emellett a gyermekek felzárkóztatásával és az integrálásuk elősegítésével céljuk a társadalmi szakadék szűkítése is. Ez nem csupán az ottani szakemberek feladatvállalása kell legyen, hanem mindannyiunké. Senkitől nem fordulhatunk el egy adott társadalomban, hiszen az együttélés kötelez az elfogadásra mindannyiunkat. Az elfordulás helyett az elfogadás kinyilvánításával, odafordulással tudunk a kohézió erősíteni. Az a csoport, amelyiket a társadalom maga szorít marginális helyre, mindig a társadalom peremén élőnek fogja érezni magát. Hogyan várjuk el, hogy felelősséget vállalóként viselkedjenek ott, ahonnan kiszorítják őket? A többségnek van nagyobb felelőssége, hiszen neki van nagyobb ereje és több eszköze.

2020 egyik javaslata a tanoda új otthonát tekintve a Képviselő-testület előtt kedvező elbírálásra talált: a Patkó utca 9. szám alatti egyik – jelenleg kihasználatlan - ingatlan felújítását követően beköltözhet a tanoda, és egy iroda helyiség erejéig a BULAKE ügyfélszolgálati irodája(ami ez év decemberéig a támogató szolgálat egyik irodáját használta.) A jövő évi költségterv - a vírushelyzet elvonásainak mértékétől függően - dönti majd el a projekt megvalósíthatóságát.

Amit kiemelnék:

Meghívást kaptam Pécsre egy konferenciára, melyen az esélyegyenlőségi szószólói feladatkört mutattam be. Jelentősnek érzem, hogy más városokban is érdeklődésre tart számot e pozíció működtetése. A budaörsi példa városukba történő alkalmazása rámutat e kezdeményezés úttörő jellegére és jelentőségére. Számomra is nagy élményt nyújtott Budaörs városát képviselni más település szakmai fórumán.

Eddigi munkám során igyekeztem olyan kapcsolati hálót kialakítani, mely segítségemre volt abban, hogy naprakész lehessen a város működésével, illetve működtetésével kapcsolatban.

Ennek érdekében rendszeresen részt vettem a Képviselő-testületi és bizottsági üléseken, valamint folytattam látogatásaimat a város intézményeiben információszerzés és kapcsolatépítés-, ill. elmélyítés céljából.

A bizottsági és testületi ülések alkalmával láthattam, hogy a város vezetése mennyire komolyan veszi a lakosság komfortérzetének biztosítását, annak ellenére, hogy a központosítás miatti elvonások és az önkormányzati normatíva drasztikus lecsökkentése kis híján ellehetetleníti azt. A korábbi feladat-ellátási kötelezettségeket igyekszik oly módon fenntartani, hogy a költségvetés nehézségei ne legyenek érezhetők a városi polgárok számára.

Budaörs város hiánytalanul eleget tesz az esélyegyenlőségi követelményeknek, de a központilag működtetett területek anomáliáiból fakadó hátrányokra helyi szinten kell válaszokat keresnünk. Ezért kezdeményeztem a Gyermekvédelmi Fórum létrehozását, mely arra hivatott, hogy gördülékenyebb esetkezelés valósuljon meg a budaörsi gyermekek és családok érdekében. Javaslatot tennék prevenciók szervezésére, utcai szociális munkás, gyógypedagógus alkalmazására és kislétszámú iskolai, vagy óvodai csoportok. Szükséges lenne a pszichiátriai ellátás megerősítésére gyermekek és felnőttek irányában egyaránt.

A szószólói poszt létrehozásával, munkámmal kapcsolatban több alkalommal voltam a helyi média vendége: BVTV, Budaörsi Napló, Budaörsi Infó, és megjelentek a riportok az orgánumok és több helyi civil szervezet közösségi oldalain is.

Igyekszem további fórumokat teremteni a beszélgetésekre, a személyes kapcsolatok elmélyülésére. Fontosnak tartom a szervezetekkel való egyeztetést, akkor is, ha semmilyen akut probléma nincsen. Úgy gondolom, hogy a pozíció bizalmi alapon is el kell még mélyülnön, hogy egy biztonsági elem lehessen a sérülékeny csoportok számára, mintegy kézzelfogható hitelesítése annak, hogy komolyan veszi őket a városvezetés.

